

----- Araştırma makalesi -----

Yasemin YILDIZ*

BİTKİ ADLARINDA EŞ ADLİLİK¹

Öz

Eş adlılık konusu, gerek dil bilimciler gerek de anlam bilimciler açısından üzerinde tartışılan konulardan biri olmuştur. Eş adlılık konusu bitki adları ile birlikte ele alındığında, adın ve anlamın birbiriyle olan sıkı bağını açık bir şekilde görebiliriz. Çok zengin bir söz varlığına sahip olan bitki adları alanı, gerek somut gerekse de soyut kelimelerle kendi alanında kendine yer bulur. Adlandırmalarda oldukça etkili olan benzetmeler ve aktarmalar kimi zaman aynı adın birden çok bitkiye verilmesine neden olur. Bunlara eş adlılığın oluşumunda etkili olan, ses, şekil, anlam değişmelerini, alıntıları ve çok anlamlılığı da ilave ettiğimizde anlam açısından çeşitli belirsizlikler ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle de bitki adlarının tasniflerinin doğru yapılması zor bir hal alabilir. Bu zorlukların bağlam ile çözülebileceğini savunan ve eş adlılığı büyük bir dil zenginliği olarak kabul eden araştırmacılar vardır. Eş adlılığı tıpkı çok anlamlılık gibi anlam bulanıklığına sebep olan bir anlam olayı olarak değerlendiren araştırmacılar da vardır. Bu çalışmamızda taradığımız bazı eserlerden (sözlükler, tıp kitapları, makaleler, tezler vb.) elde ettiğimiz ve eş adlı olarak değerlendirdiğimiz bitki adları ile aynı adın taşıdığı farklı bir anlamı birlikte vererek mukayese edeceğiz. Böylece dilimizin ne kadar zengin bir söz varlığına sahip olduğunu göstermeye çalışacağız.

Anahtar Sözcükler: Ad, Anlam, Eş adlılık, Eş seslilik, Bitki adları.

*Dr., Sakarya / Türkiye
e-posta: yaseminyildiz.edu@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3999-2142

Geliş/Received: 8 Ekim 2021 / 8 October 2021
Kabul/Accepted: 28 Aralık 2024 / 28 December 2022
DOI: 10.53372/turkoloji.1006713

¹ Bu makale, “Türkçe Bitki Adlarının Anlam Bilimi Açısından İncelenmesi” isimli doktora tezinin konuyla ilgili bölümünün geliştirilmiş şeklidir.

HOMONYMY IN PLANT NAMES

Abstract

The subject of homonymy has been one of the topics discussed in terms of both linguists and semanticist. When the subject of homonymy is considered together with plant names, we can clearly see the close connection between the name and the meaning. The field of plant names, which has a very rich vocabulary, finds its place in its own field with both concrete and abstract words. The similes and transfers, which are very effective in naming, sometimes cause the same name to be given to more than one plant. When we add sound, shape, meaning changes, quotations and polysemy, which are effective in the formation of homonym, various ambiguities may arise in terms of meaning. For this reason, it can be difficult to correctly classify plant names. There are researchers who argue that these difficulties can be solved with context and accept homonymy as a great language richness. There are also researchers who consider homonymity as a semantic event that causes ambiguity just like polysemy. In this study, we will compare the plant names that we have obtained from some of the works we scanned (dictionaries, articles, theses, etc.) and that we consider as homonymy, by giving a different meaning of the same name.

Keywords: Name, Meaning, Homonymy, Homophony, Plant names.

Giriş

Kelime bir anlamla doğar. Sonrasında çeşitli dilsel faktörlerle ve sosyo-kültürel etkenlerle taşıdığı anlamının yanında başka anlamlar da kazanır. Kimi zaman taşıdığı temel anlam unutulur, yan anlamlar dil içerisindeki varlığını sürdürür. Kimi zaman sonradan kazandığı yan anlamlar dil içerisinde kalıcı bir yer edinemez ve temel anlamı daha da sağlam bir şekilde yoluna devam eder. Kimi zaman da hem temel anlamı hem de kazandığı yan anlamı, ikisi de dil içerisinde kendisine yer bulur ve eş zamanlı olarak farklı şekillerde ve farklı anlamlarda kullanılmaya başlanır. İşte bu noktada eş adlılık konusu bariz bir şekilde ortaya çıkar. Burada eş adlılıkla ilgili olarak değinilmesi gereken önemli bir nokta vardır. O da iki eş adlı kelime arasında anlam ve kelime kökü açısından bir ilgi olmaması durumudur.

Konuyla ilgili araştırma yapan araştırmacılar, eş adlılığın oluşumuyla ilgili olarak çeşitli görüşler ortaya koymaktadır. Bu durum da konuyla ilgili birçok tasnifin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Ses değişimleri, şekil değişimleri, anlam değişimleri, çok anlamlılık konusu, alıntı olan kelimelerin durumu, eş adlılık açısından üzerinde önemle durulan konulardandır. Bu ve bunlar gibi pek çok dilsel

faktörün yanında sosyo-kültürel etkenler üzerinde de duran Ullmann, Ahanov, Aksan ve Karaağaç gibi dilbilim üzerine araştırmaları bulunan araştırmacılar, coğrafi durumlar sebebiyle birbirleriyle etkileşim halinde olan toplulukların, kullandıkları dil üzerinde belirleyici bir tesir oluşturduğuna, dildeki bazı değişimlerin kaynağının da bu kültürel etkileşim olduğuna değinmişlerdir.

Eş seslilik, sesteşlik ve eş biçimlilik gibi adlarla da bilinen eş adlılık, aynı yazıma sahip iki kelimenin farklı anlamlara sahip olma durumudur. “*Bir dil içinde, birbirinden bütün bütün ayrı iki ya da daha çok kavramın ses ya da yazım açısından aynı nitelikteki göstergelerle dile getirilmesidir. Bu göstergelere öteden beri Yun. homo 'eş, benzer' ve onama 'ad' sözcüklerinden kurulu bir ad verilmiştir (Fr. homonyme, İng. homonymous).*” (Aksan 2017: 92). Eş adlılık üzerine çalışan dil bilimciler, konuyu kendi tasnifleriyle izah etmeye çalışmışlardır. Bu tasniflerden bazıları şu şekildedir:

Sweetser’in (1990: 22) eş seslilerin oluşum sebepleriyle ilgili tasnifi şu şekildedir:

1. “*Kelime anlamındaki çok anlamlı kalıplar*
2. *Anlam değişmesindeki tarihî kalıplar*
3. *İlgili veya duruma özgü/şarta bağlı cümlelerin yorumundaki çok yönlü ihtimaller.*” (Erol 2018: 58).

Ahanov (1933: 120-123) eş seslileri üç grupta inceler:

1. “*Leksik (veya tam) eş sesliler*
2. *Leksiko-gramerlik (veya yarım) eş sesliler*
3. *Karışık eş sesliler.*” (Erol 2018: 58).

Karaağaç, eş seslilikle ilgili olarak üç temel kaynaktan bahsetmiştir:

1. “*Çok anlamlılığın yol açtığı eş seslilik,*
2. *Ses değişmelerinin yol açtığı eş seslilik,*
3. *Alıntı şekillerin yol açtığı eş seslilik.*” (Karaağaç 2002: 61-62).

Bu tasnifler içerisinde Karaağaç’ın tasnifi ayrıntılı olarak ele almak gerekirse, konuyla ilgili şu ifadeleri kullanabiliriz:

Çok anlamlılığın yol açtığı eş seslilik/eş adlılık: Çok anlamlılık, bir kelimenin birden fazla anlama sahip olması şeklinde tanımlanabilir.

Aslında kelime tek anlamla doğar. Daha sonra zamanın, kültürel etkileşimlerin ve birtakım ses ve anlam olaylarının sonucunda farklı anlamlar kazanmaya başlar. Kelimeler anlam değişimine çok açık olan dil unsurlarıdır.

“Yeni kelimeler, aynı kelimenin anlamlarının asıl anlamından zaman içinde ayrılmalarıyla ortaya çıkarlar. Çeşitli dil birliklerinin farklı yer ve zamanlarda, farklı ortamlarda kullanılmaları dillerin ses yapısında, dal ses ve dal şekilleri ortaya çıkarırken, dillerin anlam yapısında da dal anlamları, mecaz anlamları ortaya çıkarır. İşte mecazlaştırmadan doğan anlam değişimleri, bir dil birliğinin belirli yer ve zamandaki asıl anlamı ile dal/mecaz anlamlarının yer değiştirmesiyle ortaya çıkar. Bu yer değiştirme bazen kelimelerin tamamen ferdi olan çağrışım alanlarıyla asıl ve mecaz anlamları arasında bile görülür.” (Karaağaç 2002: 65-66). *“Eğer bir konuşmacı, bir şekli sadece dal anlamlar için kullanırken duyarsa, bu dal anlamı, asıl anlam gibi kullanacaktır; yani şekli, tıpkı bir çocuğun, domuzların temiz olmayan alışkanlıklarından dolayı “domuz” olarak adlandırıldığı sonucuna varması gibi, diğer insanların özel şartlar altında kullandıkları anlamları da kullanacaktır.”* (Bloomfield 1979: 426; Karaağaç 2002: 66).

Ses değişmelerinin yol açtığı eş seslilik/eş adlılık: Dilde, bir etken sayesinde ya da kendiliğinden oluşan ses değişimleri, birtakım anlam değişimlerine de sebep olur. Dillerin yapılarını ve sözcüklerin değişimlerini etkileyen en önemli şey, dilin kullanıldığı zaman ile dilin kullanıldığı coğrafyadır. Bu iki unsur, dili şekillendirir. Yer ve zamanın ortak olduğu durumlarda ise belirleyici olan şey kişisel çağrışımlardır. Dildeki ses değişimlerine etki eden bir diğer unsur da, kelimelerin kullanılış sıklığıdır. Bir kelime, ne kadar sık kullanılırsa, o kelimedede ses değişimleri, o oranda fazlalaşır ve değişimler de hızlı bir şekilde olur. Az kullanılan bir kelimedede, ses değişimleri de az olur ve bu değişim yavaş bir şekilde meydana gelir. Kelimelerdeki ses

değişmelerinin de anlam değişmelerine oranla daha sık ve daha hızlı bir şekilde gerçekleştiğini de söylemek gerekir. Karaağaç, bu değişimleri de düzenli ses değişmeleri ve düzensiz ses değişmeleri olarak ikiye ayırmıştır:

“Dili konuşanların farklı telaffuzlarının, dilin büyük kısmını işgal edip eski telaffuz alışkanlıklarını ortadan kaldırmalarına düzenli ses değişmeleri diyoruz. Düzenli ses değişmelerinde, her kelime aynı ses tercihlerine uğradığı için kelimeler arasında bir ses buluşması, yani eş sesli hale gelmek tabii ki mümkün değildir. Bu tür düzenli ses değişmeleri yanında dillerde, bir de bu değişmelere direnen donuk şekiller ile karmaşık ve çoğu dil dışı sebeplere bağlı olarak ortaya çıkmış, dili konuşanların ses tercihlerinin bileşkesi olan ses kanunlarıyla açıklanmayacak kadar ileri ses değişmelerine uğramış veya çeşitli ses tasarrufları sonucu ortaya çıkmış görüntü şekiller ile yer değiştirme, ön, son ve iç ses düşmeleri gibi oldukça çeşitli ve dili kullananların genel ses tercihleri dışında kalan ses değişmelerine uğramış şekiller vardır. Bu tür ses değişmelerine düzensiz ses değişmeleri diyoruz. Düzensiz ses değişmeleri, düzenli ses değişmelerinin aksine olarak dillerde eş sesliliğin kaynağı olabilmektedir.” (Karaağaç, 2002: 72-73). *“Loş, bu kelime ilk bakışta, Türk dili tarihinin hiçbir devresinde ve hiçbir coğrafyasındaki ses sisteminde yer almayan l- ön sesi ile başladığı için, Türkçe’de, başka dillerden alınmış bir kelime gibi görünmektedir. Bu kelime de Türkçe’nin düzensiz ses değişmesine uğramış kendi kelimesidir. Bu düzensiz ses değişmesi ise, konsonantların çıkış noktalarının geriye alınmasının yol açtığı ve bir anlamda konsonant güçlenmesi demek olan **art-damaklılaştırma**dır. Dillerde yaygın görülen ses değişmesi ise, bunun tam tersidir; yani konsonantların öne alınarak basitleştirilmelerinin yol açtığı ve bir anlamda konsonant zayıflaması demek olan **ön-damaklılaşma**dır. (Bloomfield 1979: 382; Karaağaç, 2002: 94-95).*

Alıntının yol açtığı eş seslilik/eş adlılık: Alıntı, başka bir dilden alınan şey manasına gelir. Tarihin her döneminde halk, başka gruplarla etkileşim içinde olmuştur. Bu durum neticesinde kültürel etkileşim olduğu kadar dil açısından da etkileşimler meydana gelmiştir. Başka dillerden alınan kelimelerin bir kısmı alındığı şekliyle

dile yerleşirken bir kısmı da Türkçenin kuralları doğrultusunda Türkçeleştirilmeye çalışılmıştır.

“İşte alınan kelimenin alıcı dilde daha önceden mevcut bir başka kelimeyle eş sesli oluşu veya formüleştiremeyecek kadar düzensiz değiştirme ve benzetmelerle alıcı dilde daha önceden var olan bir başka kelimeyle eş sesli hale getirilebilmesi, dilde eş sesliliğe, değişik anlamlara gelen, fakat aynı ses değerine sahip şekillerin ortaya çıkmasına yol açar.” (Karaağaç 2002: 77).

“Bağ, Türkçe Sözlük’te “bağ (I):

1. Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, şerit, tel gibi düğümlenebilir nesne;

2. Sargı;

3. Bağlam, deste, demet;

4. (mec.) İlgı, ilişki, rabita;

5. (anat.) Kemikleri birbirine bağlamaya yarayan lif demeti.”

(TS) ve “bağ (II): is. Fars.

1. Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası;

2. Meyve bahçesi.” (TS) şeklinde verilen kelimelerin, Türkçenin alıntılar yoluyla ortaya çıkmış eş seslilerinden biri olduğu açıkça görülmektedir. (Karaağaç 2002: 86-87).

“Dağ, Türkçe Sözlük’te “dağ (I): Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek eğimli yamaçlarıyla çevresine hakim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümlerine verilen ad”

(TS) ve “dağ (II): is. Fars. dağ:

1. Kızgın bir demirle vurulan damga, nişan;

2. İyileştirmek için vücudun hastalıklı bölümünde kızgın bir araçla açılan yanık;

(mec.) Büyük üzüntü, acı.” (TS) şeklinde verilen kelimelerin Türkçenin eş seslilerinden biri olduğu açıktır. (Karaağaç 2002: 87).

Ad ve anlam, birbirlerine sıkı sıkıya bağlı olan iki kavramdır. Biri kelimenin (yazıyla birlikte) somut tarafını, diğeri de soyut tarafını oluşturur. Ad verilirken anlam çok etkilidir. Temel anlamıyla doğan kelimelerin bazıları, zamanla yeni yan anlamlar kazanır. Kazandıkları bu yan anlamlar birbirleriyle alakalı yan anlamlar da olabilir, temel anlamıyla çok alakasız yan anlamlar da olabilir. Bitki adları, çok zengin bir söz varlığı alanıdır. Dolayısıyla temel anlamlara bağlı olan ve olmayan pek çok kelimeyi içerisinde barındırır. Yazılışları aynı olup anlamları farklı olan, sesteş kelimeler içerisinde ad kadar anlamın, hatta yerine göre de bağlamın etkisi çok önemlidir. Taradığımız eserlerde karşımıza çıkan eş adlı bitki adlarını, hem bitki adı olarak kazandığı anlamıyla hem de diğeri anlamlarıyla birlikte bir tasnif olarak aşağıda sunmaktayız:

A. Özel adlarla kurulan eş adlı bitki adları

acem (Ar.): Bir çeşit beyaz buğday. [DS 44/ CEBA 120].

Acem (Ar.): 1. İranlı. 2. İran ülkesi. [TS].

adıyaman: 1. Şeftali, 2. Badem, 3. İncir, 4. Havuç. [TTBA 62/ TTABİ 105].

Adıyaman: Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri. [TS].

ahlat- ahlet- ahlad (Yun.): "1. Gülgillerden, kendi kendine yetişen, üzerine armut aşılana ağaç, yaban armudu, dağ armudu (Pirus piraster). 2. Bu ağacın, armuda benzeyen, iyice olgunlaştıktan sonra yenilebilen yemişi. ". [KT 37/ TBAS 23/ TS 44/ TDES 6/ RB 65/ TGİB 204/ BTS 14/ TBS 39/ DS 4410/ TETTL 118/ BKTS 7/ TTABİ 60/ OYAA 136].

Ahlat: Bitlis iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

aydın: Ayçiçeği. [DS 4433/ TTBA 21/ TTABİ 94].

Aydın: Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan illerinden biri. [TS].

çatalca: Buğday, arpa tanelerinin içinde bulunan ot tohumu. [DS 1088/ BKTS 51].

Çatalca: İstanbul iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

Macar (Öİ): 1. Bir çeşit yaban pancarı. 2. Koyu sarı renkli, üstünde kırmızı benekler olan fasulye. 3. Küçük taneli kırmızı buğday. [DS 3098].

Macar: Macaristan halkından veya bu halkın soyundan olan kimse. [TS].

maltepe (Ar.+T.): Yenilen bir çeşit mantar. [DS 3114/ TTBA 57].

Maltepe: İstanbul iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

mamak: 1. Yenilen yumru köklü bir bitki. 2. Kabak. [DS 3115].

Mamak: Ankara iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

mersin (Yun.): "Mersingillerden, Güney ve Batı Anadolu dağlarında yetişen, yaprakları yaz kış yeşil kalan, gıda ve parfüm sanayisinde ham madde olarak kullanılan, meyvesi murt adıyla bilinen, esansı çıkarılan, beyaz çiçekli, güzel kokulu bir ağaç, mersin ağacı, sazrak (Myrtus communis)" [TBAS 206/ İBAS 258 / KK 290/ RFLMT 139/ ŞMK 191/ HBH 279/ HBTM 191/ KM 132/ MMŞM 450/ TKF 448/ TGİB 156/ NEBAS 122/ TBS 526/ HKHT 451/ TE 1626/ AMATK 315/ HHKA 170/ MNT 727/ HKHTM 848/ ETFT 319/ TAH 654/ TKS 268/ EÇSBA 151/ EOS 153/ YİŞ 850/ TASŞ 801/ KEA 356/ KFT 872/ TN 1017/ ŞMS 110/ ACBA 136/ CFBİ 588/ YATBT 36].

Mersin: Türkiye'nin Akdeniz Bölgesi'nde yer alan illerinden biri. [TS].

osmancık (Öİ+T.): Osman çiçeği (Gladiolus illyricus). [TBS 551].

Osmancık: Çorum iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

sav: 25-40 metre yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Van bölgesinde, toprak üstü kısımları peynir ve çökeleğe konur. [TBAS 239/ İBAS 303].

Sav: Isparta iline bağlı bir belde.

tarsus (Ar.): Hint ayvası. [KM 145].

Tarsus: Mersin iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

uşak (Ar.): Çadıruşağı otu ve bundan elde edilen zamk (Dorema ammoniacum). [MŞ II 303/ MN 252/ EM 191/ KK 337/ RFLMT 194/ HBH 337/ KM 149/ MMŞM 468/ HKHT 569/ TE 2038/ AMATK 357/ HHKA 202/ MNT 864/ ETFT 373/ TKS 324/ ABY 498/ KEA 452/ CFBİ 593/ LMEBA 414/ YATBT 48/ EOTTD 328/ RMTBA 31].

Uşak: Türkiye'de bir ilin adı.

üzümlü: Ak renkli, ortası sarı bir börülce çeşidi. [TTABİ 95/ TTBA 29].

Üzümlü: Erzincan iline bağlı ilçelerden biri. [TS].

B. İnsanın taşıdığı herhangi bir özelliğe bağlı olarak ad alan eş adlı bitki adları

acemi (Ar.): İri, çekirdeği tatlı kayısı. [DS 44].

acemi (Ar.): 1. Bir işin yabancı olan, eli işe alışmamış, bir işi beceremeyen. 2. İşinde, mesleğinde yeni olan, toy. 3. Bir yere, bir şeye yabancı olan. 4. Saraya yeni alınmış cariye. [TS].

apalak: Çiğdem. [TBAS 33/ İBAS 22].

apalak: Tombul, gürbüz, iri (bebek veya küçük çocuk). [TS].

bağrgan: Çiçeklerinin şekli açık bir ağza benzeyen bir bitki (Convolvulus arvensis). [TBS 84/ TTBA 21/ TTABİ 97].

bağrgan: Bağırıp çağırın, tepkisini hemen ve sert bir biçimde dışa vuran. [TS].

baylık: Kurtboğan, kaplan otu. [İBAS 43/ TBS 95/ LME 202/ LMEBA 404/ BDVN 244/ BDVN 15].

baylık: Zenginlik. [DS]

bebe: Peynir otu. [DS 590].

bebe: Bebek, küçük çocuk. [TS].

bey: 1. Bir çeşit mısır. 2. Ayva (Cydonia oblonga). [TBS 98/ TTBA 9].

bey: Erkek adlarından sonra kullanılan saygı sözü. [TS].

civelek: 1. Bir çeşit elma. 2. Gelincik otu. [DS 988].

civelek: Canlı, neşeli ve sokulgan. [TS].

çetin: Burç, ökse otu. [TBAS 69/ İBAS 81].

çetin: Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan, güç, zor, müşkül. [TS].

çevik: Palamut. [TTABİ 101/ TTBA 23].

çevik (Far.): Kolaylık ve çabuklukla davranan, tetik, atik, atik tetik. [TS].

dangalak (Erm.): İspanağa benzeyen bir bitki. [DS 1359].

dangalak: Akılsız, düşüncesiz kimse. [TS].

delice-delüce: 1. Zeytin. 2. Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli, yabani bir bitki (Lolium temulentum). [TBAS 87/ TBAS 87/KT 244/ TMİB 522/TS 490/ İBAS 93/ RFLMT 55/ NEBAS 53/ TBS 201/ YİŞ 487/ BKTS 66/ CFBİ 578/ TTABİ 93/ TTBA 23/ TBS 202/ BDVN 369/ TSD 54/ LME 252/ VHBA 13/ LMEBA 406].

delice: Davranışları aşırı, deli gibi olan. [TS].

ergen: Kırmızı renkli meyveleri olan ve daha çok kızılçık adıyla bilinen bir bitki (Cornus mas). [TBS 244/ TTABİ 97/ TTBA 24].

ergen: 1. Döl verebilecek duruma gelmiş olan, erin, yeni yetme, akil baliğ, baliğ. 2. Henüz evlenmemiş, bekâr. [TS].

- halayık** (Ar.): Bir çeşit ot. [DS 2257].
- halayık** (Ar.): Kadın köle, cariye. [TS].
- kaba**: 1.Kabak. 2. Kavun. 3. Yapraklarının tüylü, yumuşak ve kaba bir yapısı olan bir bitki (Malva nicaeensis). [İBAS 186/ TBS 353/ DS 4527].
- kaba**: Özensiz, gelişigüzel yapılmış, zevksiz, sakil, ince karşıtı. [TS].
- kadın**: Kayın ağacı (Fagus orientalis). [KB 1164/ DLT 675/ KBBA 203/ KTS 239].
- kadın**: Erişkin dişi insan, hatun, hatun kişi, zen. [TS].
- kalık**: 1. Palamut. 2. Kuru fasulye. 3. Bir çeşit küçük mantar. 4. Fındık büyüklüğünde, turşusu ve reçeli yapılan bir yaban meyvesi. [TTABİ 101/ TTBA 26].
- kalık**: Bir kimsenin giyinişi, dış görünüşü, üst baş. [TS].
- mahmur-mahmure** (Ar.): Mahmur çiçeği, çiğdem. [NEBAS 117/ HKHTM 831].
- mahmur** (Ar.): Sarhoşluğun sebep olduğu sersemlik içinde olan. [TS].
- moruk** (Erm.): 1. Bir çeşit diken. 2. Sazlık yerlerde yetişen, mavi çiçekli bir çeşit ot. [TBS 535/ DS 3210].
- moruk** (Erm.): Gençlere göre yaşlı anne, baba. [TS].
- müşgül** (Ar.): Dede gülü. [TBAS 211/ İBAS 270].
- müşgül**: Meşgul, zor durum. [DS].
- nara**: Nar yemişi. [EUTSV 235].
- nara** (Ar.): Haykırma, bağırma. [TS].
- oğul-ogul**: Ballıbabagillerden, 20-150 santimetre yüksekliğinde, tıpta yapraklarından yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, kovan otu, melisa (Melissa officinalis), oğul otu. [VHBA 13].
- oğul**: Erkek evlat, mahdum. [TS].
- ölemez**: Ortamda uzun süre kurumadan canlı kalan, kesilip atılsa bile kökünden yeniden çıkan dikenli bir bitki (Ononis spinosa). [TBS 556/ DS 3330].
- ölemez**: Çok zayıf, sıska, cılız. [DS].
- pıtpıt**: Patates. [TTBA 62/ TTABİ 105].
- pıtpıt**: Tembel, beceriksiz. [DS].
- sabır-sabr-sabur** (Ar.): Sabır otu, öd ağacı ve bu bitkiden elde edilen tıbbi zamk (Alae littoralis). (Agave americana). [İBAS 295/ HBH 302/ KM 138/ MMŞM 457/ TKF 456/ TBS 600/ HKHT 503-516/ TE 1820/ AMATK 331/ HHKA 182/ MNT 782/ HKHTM 832/ ETFT 342/ TAH

723/ TKS 296/ ABY 463/ YİŞ 952/ TASS 863/ KEA 402/ KFT 978/ TN 1085/ ŞMS 118/ ACBA 137/ CFBİ 589/ YATBT 39/ CCBA 623].

sabır (Ar.): Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç. [TS].

sav: 25-40 metre yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Van bölgesinde, toprak üstü kısımları peynir ve çökeleğe konur. [TBAS 239/ İBAS 303].

sav: Atasözü. [TS].

soy: Baldırgan. (*Heracleum trachyloma*). [TBAS 247/ İBAS 318/ TBS 651/ DS 3668].

soy: Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, köken, sülale. [TS].

sultani (Ar.): Çekirdeksiz bir tür üzüm. [TS 1818].

sultani (Ar.): Sultanlara yaraşan veya sultanlarla ilgili. [TS].

süzgün: Rengi kara, dikenli bir dağ ağacıdır. [KTS 376].

süzgün: Biraz zayıflamış, güçsüzleşmiş. [TS].

şakşak: 1. Sarı çiçekli bir bitki. 2. Dağda biten, ekşimsi bir ot. 3. Gelincik bitkisi. [DS 3737-3738/ TTABİ 105/ TTBA 62].

şakşak: Coğunlukla hokkabazların kullandıkları, hafifçe vurulduğunda hızla vurulmuş gibi `şak` diye ses çıkaran tahta maşa. [TS].

şallak (<?): Ham karpuz. [İBAS 328].

şallak: Çıplak. [TS].

şirin (Far.): Kara mürver (*Sambucus nigra*). [TBS 681].

şirin (Far.): Sevimli, cana yakın, tatlı, hoş. [TS].

tellice (Erm.+T.): Dedesakalı mantarı, saçak mantarı, tel pancarı. (*Chenopodium album*). [TBAS 264/ TBAS 264/ İBAS 348/ TBS 699/ TTABİ 93/ TTABİ 95/ TTBA 28].

tellice: Tek kadın tarafından oynanan bir oyun türü. [TS].

toy: İlaç yapılan bir ot. [İBAS 356/ DLT 894/ KTS 415].

toy: 1. Gençliği sebebiyle görgüsüz ve beceriksiz olan. 2. Ziyafet. [TS].

uşak (Ar.): Çaduruşağı otu ve bundan elde edilen zamk (*Dorema ammoniacum*). [MŞ II 303/ MN 252/ EM 191/ KK 337/ RFLMT 194/ HBH 337/ KM 149/ MMŞM 468/ HKHT 569/ TE 2038/ AMATK 357/ HHKA 202/ MNT 864/ ETFT 373/ TKS 324/ ABY 498/ KEA 452/ CFBİ 593/ LMEBA 414/ YATBT 48/ EOTTD 328/ RMTBA 31].

uşak: Çocuk. [TS].

- velvele** (Ar.): Kına çiçeği. [DS 4095].
- velvele** (Ar.): Gereksiz telaş, gürültü ve heyecan. [TS].
- yaygın**: Kızılağaç. [TTABİ 100/ TTBA 29].
- yaygın**: Çoğu kimselerce duyulmuş, öğrenilmiş, kullanılmış veya benimsenmiş olan. [TS].
- yen**: Yıllanyastığıgiller, muzgiller vb. bitki familyalarında, çiçeklerin üzerinde bir örtü gibi duran ve çoğu renkli olan bir çiçek yaprağı. [TS 2164].
- yen**: Giysi kolu. [TS].
- yumurcak**: Kişniş (Coriandrum sativum). [TBAS 288/ İBAS 380/ TBS 783/ DS 4317/ DS 4825/ TTABİ 93/ TTBA 29].
- yumurcak**: Yaramaz küçük çocuk. [TS].
- zıpır-zıppır**: Canavar otu (Orobancha crenata). [TBS 790].
- zıpır**: Şımarık ve delice tavırlı, hareketlerinde ölçsüz, delişmen, zırtapoz, zirzop. [TS].

C. Araç-gereç adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları

- ağırşak**: Bir çeşit elma (Cyclamen coum). [İBAS 10/ TBS 37].
- ağırşak**: 1. Yün veya iplik eğriilen iği ağırlaştırmak için alt ucuna geçirilen yarım küre biçiminde, ortası delik ağaç veya kemik parça. 2. Teker biçiminde yassı nesne, kurs. [TS].
- bardak**: 1. Taze incir. 2. Uzun, kokulu, sarı veya mor renkte bir çeşit erik. [TTABİ 94/ TTBA 22].
- bardak**: Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap. [TS].
- boya**: Bir çeşit ağaç (Alnus glutinosa). [TBS 114/ TTBA 9].
- boya**: Renk vermek, dış etkilerden korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde. [TS].
- çalgi**: Hindiba (Cichorium intybus). [TBS 143].
- çalgi**: Müzik aleti, çalgı aleti, enstrüman. [TS].
- çekirdek**: Ayçiçeği. [BTS 134].
- çekirdek**: Kuyumculukta kullanılan ve 5 cgr'a eşit olan ağırlık ölçüsü. [TS].
- çengel** (Far.): Çengel sakızı elde edilen bitki (Chondrilla juncea). [TBS 155].
- çengel** (Far.): Bir yere takılmaya, geçirilmeye yarayan eğri ve ucu sivri demir. [TS].

çomak-çomağ-çomah: 1. Ak çöpleme (*Veratrum album*). 2. Kılçıksız, taneleri içli bir çeşit buğday. [TBAS 76/ İBAS 85/ TGİB 271/ TBS 173/ TETTL 529/ TTBA 9].

çomak: Ucu topuzlu değnek. [TS].

direk: Kavak. [KBS I 287].

direk: 1. Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek.

2. Sütun. [TS].

döğme: Döğülüp kabuğu çıkartılmış buğday, yarma. [TMİB 542].

döğme: Kadınların yüzlerinin iki yanına takılan altın süs. [DS].

ibrişim-ibrisim (Far.): Kuduz otu. [İBAS 179/ ETFT 281/ TETTL II 363].

ibrişim (Far.): Kalınca bükülmüş ipek iplik. [TS].

kalkan: Bozkangal (*Onopordum turcicum*). [TBS 361].

kalkan: Ok, kılıç vb.nden korunmak için savaşçıların kullandığı korunmalık. [TS].

kova: Bataklıklarda yetişen bir çeşit saz, hasır otu (*Juncus acutus*). [TBAS 183/ TS 1223/ İBAS 225/ TBS 464].

kova: Genellikle su ve sulu şeyler taşımaya, kuyudan veya denizden su çekmeye yarayan üstünden kulplu kap. [TS].

kovan: Bir tür bitki (*Scirpoides holoschoenus*). [TBS 464/ KFT 837].

kovan: Fişeğin kapsül, barut ve kurşun taşıyan yuva bölümü, kapçık. [TS].

kurşun: Deniz börülcesi otu, diş otu, kuduz otu. [MOBA 99].

kurşun: Tüfek, tabanca vb. hafif ateşli silahlarda kullanılan mermi. [TS].

küllük: Eğrelti otu. [İBAS 237/ TTABİ 96/ TTBA 27].

küllük: 1. Çöplük. 2. Sigara külü silkelenen ve sigara söndürülen kap, tabla, kül tablası, sigara tablası. [TS].

masura (Ar.): Kargı kamışı. [TBAS 202/ KM 131/ TTBA 44].

masura (Rum.): Koni veya silindir biçiminde olup üzerine şerit, iplik vb. sarılan, karton, tahta, plastik vb.nden yapılan araç. [TS].

oymalık: Dolmalık biber. [TTBA 27/ TTABİ 96/ TTABİ 99].

oymalık: Duvarda eşya koymaya yarayan kapaksız dolap, raf. [DS].

palan (Far.): Süpürge otu. 2. Abdestbozan otu (*Sarcopoterium spinosum*). [TBAS 221/ İBAS 281/ TBS 561/ DS 3383].

palan: Genellikle eşeklere, bazen de atlara vurulan, kaşsız, enli, yayvan ve yumuşak bir tür eyer. [TS].

sandal (Ar.): Sandal ağacı (*Arbutus andrachne*). [HBH 304/ HBTM 208/ KM 139/ MMŞM 458/ TBS 611/ HKHT 520/ TE 1839/ AMATK 334/ HHKA 184/ MNT 789/ HKHTM 813/ ETFT 344/ TKS 298/ EÇSBA 155/ YİŞ 961/ TASS 870/ KEA 407/ KFT 988/ ŞMS 118/ ACBA 138/ YATBT 40/ EATBT 1048].

sandal (Rum.): İnsan taşıyacak biçimde yapılmış, kürekle yürütülen deniz teknesi. [TS].

say: Yabani elma (*Malus sylvestris*). [TBS 624].

say: Düz, ince, yassı taş. [TS].

sedef-sadef sadaf-sedef-sedab (Ar.): Sedef otu. [TKF 459/ HKHT 504/ TE 1822/ AMATK 332/ HHKA 183 / EOS 160/ ACBA 138/ CCBA 623/ CFBİ 589/ YATBT 40/ ŞMK 200/ ŞMS 119].

sedef (Ar.): Midye, istiridye vb. deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan sedefçilikte kullanılan, pırlıtlı, beyaz, sert bir madde. [TS].

sedir (Fr.): "Kışın yaprağını dökmeyen, kozalaklı ve büyük bir ağaçtır. Toros ve Antitoros dağlarında bulunur. Odunundan sarı katran denen bir katran elde edilir" [TBAS 239/ İBAS 304/ TGİB 57/ BTS 578/ TBS 626/ HHKA 185].

sedir (Ar.): Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası, divan. [TS].

sim (<?): Nergis. [TBAS 244/ İBAS 314].

sim (Far.) 1. Gümüş. 2. Genellikle işlemlerde kullanılan, gümüş görünüşünde ve parlaklığında olan iplik vb. [TS].

suluk: Yabani dereotu. [DS 3692/ TTABİ 96/ TTBA 28].

suluk: Öğrencilerin okula su götürdükleri kap. [TS].

süzek: Fesçitarağı (*Dipsacus laciniatus*). [TBS 669].

süzek: Süzgeç. [TS].

şakşak: 1. Sarı çiçekli bir bitki. 2. Dağda biten, ekşimsi bir ot. 3. Gelincik bitkisi. [DS 3737-3738/ TTABİ 105/ TTBA 62].

şakşak: Çoğunlukla hokkabazların kullandıkları, hafifçe vurulduğunda hızla vurulmuş gibi 'şak' diye ses çıkaran tahta maşa. [TS].

takacak: Kuşotu (*Stellaria media*). [TBS 684].

takacak: Su testilerini omuzda taşımaya yarayan yünden yapılmış kalın ip. [DS].

tasma: Bükülebilen, çok sağlam yapılı ve kolay kopmayan gövdeleri olan bir bitki (*Daphne pontica*). [TBS 687].

tasma: Bazı hayvanların boynuna takılan, bu hayvanları bir yere bağlamaya, çekip götürmeye yarayan kemer biçiminde bağ. [TS].

telce-telçe (Erm.+T.): Tel pancarı (*Chenopodium album*). [TBAS 264/ TBS 698/ DS 3868/ TTABİ 93/ TTBA 28].

telce: İp sarmaya yarayan bir aygıt. [DS].

tespih (Ar.): Yurdumuzda süs olarak yetiştirilen bir ağaç (*Melia azedarach*). [TBS 701].

tespih (Ar.): Belirli dinî sözleri tekrarlamak veya elde oylanmak için kullanılan, türlü maddelerden boncuk biçiminde yapılmış, genellikle otuz üç veya doksan dokuz taneden oluşmuş dizi. [TS].

testere (Far.) Sarısabır (*Aloe arborescens*). [TBAS 266/ TBS 702].

testere (Far.): Ağaç, demir vb. şeyleri kesmeye yarayan, genellikle üçgen biçiminde dişleri olan, dar ve uzunca çelik araç. [TS].

tırmık: Kebere. [TBAS 266/ İBAS 352/ DS 4761/ TTBA 28/ TTABİ 102].

tırmık: Kabartılmış toprağın taşını, çöpünü ayıklamak için kullanılan seyrek dişli, tarak biçiminde araç. [TS].

top: Erkek incir ağacı (*Ficus carica*). [TBAS 268/ İBAS 355/ TBS 711].

top: Birçok spor oyununda kullanılan, türlü büyüklükte, genellikle kauçuktan yapılmış yuvarlak nesne. [TS].

topuz (Ar.): "Echinops (*Compositae*) türlerine verilen genel ad. 50-100 cm yükseklikte, dikenli, iki yıllık ve otsu bitkiler. Çiçek durumlarının ekseni Erzurum ve Kars bölgelerinde çiğ olarak yenmektedir." [TBAS 268/ İBAS 355/ TGİB 93/ TBS 712/ DS 3965].

topuz (Ar.): 1. Ucu top biçiminde eski bir silah. 2. Top biçiminde toplanmış saç. [TS].

tuzak: İnce saplarının uçlarında açık kozaları bulunan bir çeşit yabancı ot. [DS 4003].

tuzak: Kuş veya yaban hayvanlarını yakalamaya yarayan araç veya düzenek. [TS].

tüylü: Toprak altında yetişen ak, yumru gövdesi yenilen, ince, yeşil yapraklı bir çeşit bitki. [TTABİ 95/ TTBA 29].

tüylü: Uzun tüyleri olan kilim. [TS].

yemlik: Bir veya çok yıllık, morumsu veya sarı çiçekli, otsu ve sütlü bitkilerdir. [TBAS 284/ İBAS 377/ TGİB 262/ BTS 707/ TBS 763/ DS 4819/ TTABİ 58/ TTABİ 96/ TTBA 29].

yemlik: Hayvanlara yem verilen yer veya kap. [TS].

D. Hayvan adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları

ahu: Arı çiçeği. [TGİB 112/ TBS 39].

ahu (Far.): 1. Ceylan. 2. Güzel, ince, zarif (kadın). [TS].

ateşböceği (Far.+T.): Bir tür bitki (Adonis aestivalis). [TBS 72].

ateş böceği: Kın kanatlılardan, karanlıkta ışıldama özelliği olan böcek, yıldız böceği, yıldız kurdu (Lampyrus noctiluca). [TS].

atmaca: Bir armut çeşidi. [OYAA 136].

atmaca: Kartalgillerden, ava alıştırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş (Accipiter nisus). [TS].

bağarcık-bağcık: Uzun, sarılcı gövdesi olan bir bitki (Convolvulus arvensis) [TBS 84].

bağarcık-bağcık: Kaplumbağa. [DS].

bağırtlak: Yoncaya benzeyen bir ot. [DS 480/ TTBA 21/ TTABİ 94].

bağırtlak: Orta büyüklükte, eti sevilen bir cins göçebe ördek, bozkır tavuğu (Querquedula). [TS].

bıldırcın: Bir tür bitki (Quercus coccifera). [TBS 103].

bıldırcın: Tavukgillerden, boz renkli, benekli, yurdumuzda en çok sonbaharda eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanan göçebe kuş (Coturnix). [TS].

böcü: Yüksek yerlerde yetişen, karaağaca benzer bir ağaç. [TTABİ 93/ TTBA 22].

böcü: 1. Kurt. 2. Böcek. [TS].

çakal (Far.): Keçiboynuzu (Ceratonia siliqua). [TBS 139].

çakal (Far.): Etoburlardan, sürü hâlinde yaşayan, kurttan küçük bir yaban hayvanı (Canis aureus). [TS].

çil (Erm.): 1. Toprakta yeni çıkan bitki, ekin, 2. Yaprakları sebze olarak kullanılan labadanın çok tazesini, 3. Tazeyken yenilen dikenli bir çeşit ot. [VHBA 13].

çil: Orman tavuğugillerden, eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir kuş, dağ tavuğu (Tetrastes bonasia). [TS].

çomar: Havuç. [İBAS 85].

çomar: İri köpek, çoban köpeği. [TS].

çulluk (Ar.+T.): Meyvesi müşhil yerine kullanılan bir çeşit ağaç (Consolida orientalis). [TBS 178/ TTABİ 96/ TTBA 23].

çulluk: Çullukgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, tüyleri kahverengi ve kül rengi, göçebe, eti için avlanan, uzun gagalı, göçmen bir kuş, bekas (Scolopax rusticola). [TS].

dilki: Yabani kuşkonmaz (*Asparagus acutifolius*). [TBS 218].

dilki: Tilki, köpekgillerden, uzunluğu 90, kuyruğu 30 santimetre kadar, ırklarına göre çeşitli renklerde olan, ağız ve burnu uzun ve sivri, kümes hayvanlarına zarar veren, kürkü beğenilen bir tür memeli (*Vulpes*). [TS].

düve: Küçük karpuz. [TTBA 9].

düve: Boğaya gelmemiş 1-2 yaşında dişi sığır. [TS].

eşek: Ayıgülü. [TTABİ 66].

eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı (*Equus asinus*). [TS].

karaca: 1. Çörek otu. 2. Karamuk. [TBAS 153/ TBAS 153/ İBAS 193/ TBS 384/ TTABİ 79/ TTABİ 93/ TTBA 26].

karaca: Geyikgillerden, boynuzları küçük ve çatalı bir av hayvanı, ahu, ceylan (*Capreolus*). [TS].

karagöz: "1. Amelanchier parviflora Boiss, (Rosaceae). 2 m kadar yükselebilen, kışın yaprak döken, dikensiz, küçük ve beyaz çiçekleri olan bir ağaççıktır. Meyve küçücük bir elma görünüşünde, önce kırmızı ve sonra siyah renkli ve tatlı lezzetlidir. Batı ve Orta Anadolu dağlarında yetişir ve meyvesi yenir (Çepni, Gemerek-Sivas). 2. Çengel sakızı. 3. Gelincik." [TBAS 155/ TBAS 155/ İBAS 194/ TBS 385/ BKTS 133/ TTABİ 68/ TTBA 55/ TTBA 84/ TTBA 97/ TTABİ 60].

karagöz: İzmaritgillerden, 25-30 santimetre uzunluğunda, enli, boz renkli, beyaz etli bir balık (*Sargus sargus*). [TS].

kunduz-kundus: Kunduz otu (*Silene odontopetala*). [TBS 481/ HHKA 164/ ETFT 311].

kunduz: Kemirgenlerden, kuyruğu geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (*Castor fiber*). [TS].

kurt: Kaba yonca (*Medicago sativa*). [UUF 522].

kurt: Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan (*Canis lupus*). [TS].

mercan (Ar.): Mercan otu (*Trigonella gladiata*). [HBTM 191/ KM 132/ MMŞM 450/ TBS 524/ YİŞ 848].

mercan (Ar.): Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, mercanlar sınıfının örneği olan, kırmızı kalker iskeletli hayvan, mercan balığı (*Corallium rubrum*). [TS].

ötleşen-ötlegen: Bir tür ot. [KBS II 675/ DS 3358].

ötleşen: Çalı bülbülü. [TS].

palamut-palut-palıt (Rum.): Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, fındığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tanen bakımından zengin meyvesi, pelit. [TBAS 221/ TBAS 221/ İBAS 281/ TDES 322/ RFLMT 151/ BTS 505/ TBS 561/ TSD 285].

palamut (Rum.): Uskumrugillerden, ortalama 1-2 kilogram gelen, eti esmer, büyüklüğüne göre `Çingene palamudu, torik, sivri, altıparmak, piçuta` adlarını alan, pulsuz bir balık, sivri (Pelamys sarda). [TS].

porsuk: Taxus baccata L. (Taxaceae). Kışın yapraklarını dökmeyen, kırmızı ve etli kozalaklı bir ağaçtır. Zehirli bir bitkidir. [TBAS 228/ TGİB 254/ NEBAS 139/ TBS 590/ DS 3470/ TTABİ 101/ TTBA 27].

porsuk: Sansargillerden, su kıyılarında kazdıkları deliklerde yaşayan, ot ve etle beslenen, pis kokulu, memeli bir hayvan (Meles). [TS].

sazan: 1. Keçiboğan otu (Calicotome villosa).2. Saz bitkisi. [TBS 625/ TTABİ 92/ TTBA 28].

sazan: Sazangillerden, Avrupa, Asya ve Amerika'nın tatlı sularında yaşayan, sırt yüzgeci uzun, eti beğenilen kılçıklı bir balık (Cyprinus carpio). [TS].

sirke (Far.): Loğusa otu (Aristolochia pontica). [TBS 643].

sirke: Bit, tahtakurusu vb. asalak böceklerin yumurtası. [TS].

sun (<?): Yaprakları ince, maydanoza benzer bir bitki. [DS 3695/ TTABİ 66].

sun: Erkek ördek. [TS].

sülük: Asma bıyığı (Asphodeline cilicica). [TS 1826/ TBS 659/ TTABİ 66].

sülük: Sülüklerden, tatlı sularda yaşayan, vücudunda yirmi iki sindirim kesesi olduğu için bir kezde ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanılan hayvan (Hirudo medicinalis). [TS].

tırtıl: Ağaç çiçeği. [TTABİ 66].

tırtıl: Yumurtadan çıkan kelebek kurtçuklarının ilk durumu. [TS].

üvez: "1. Gülgillerden, orta boylu bir ağaç (Pirus sorbus). 2. Bu ağacın muşmulaya benzeyen yemişi. [KT 1286/ TBAS 273/ TS 2068/ İBAS 366/ TDES 429/ KBS II 1004/ RFLMT 196/ RB 102/ TGİB 248/ BTS 685/ NEBAS 170/ TBS 726/ LME 562/ EÇSBA 160/ MOBA 99/ LMEBA 414/ TTBA 9].

üvez: Sivrisineğe benzer bir böcek. [TS].

vaşak (<?): Çadıruşağı otu ve bundan elde edilen zamk. [MŞ II 308/ EM 193/ İBAS 367/ KK 341/ TKS 328/ YİŞ 1132/ ACBA 141/ MOBA 99].

vaşak (Far.): Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve tırnakları keskin, kürkünden yararlanılan, yırtıcı bir hayvan (*Lynx lynx*). [TS].

yavısı: Göl ve akarsu kıyılarında yetişen bitkiler. [DS 4206].

yavısı: Bir tür kene. [TS].

yusufçuk (Öİ+T.): Mandalina. [İBAS 381].

yusufçuk: 1. Dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan, güvercine benzeyen, ondan daha küçük bir kuş (*Turtur auritus*). 2. Parlak renkli, iri kanatlı, büyük kız böceği (*Libellula variegata*). [TS].

E. Hastalık adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları

arpacık: Bir tür küçük soğan. [KBS I 79].

arpacık: 1. Göz kapağının kenarında çıkan küçük çıban, it dirseği. 2. Tüfek, tabanca vb. ateşli silahlarda namlunun en ileri bölümünde bulunan ve nişan alırken gezle birlikte göz ile hedef arasında aynı çizgi üzerine getirilen küçük çıkıntı. [TS].

beze (Rum.): 1. Pazı. 2. Dağlarda yetişen ve yazın toplanarak yenilen bir ot. [TDES 50/ DS 650].

beze: Yara veya çıban sebebiyle vücudun herhangi bir yerinde oluşan şişkinlik, gудde. [TS].

boğmaca: Başka bitkiler üzerinde asalak olarak yaşayan ve üzerinde yaşadığı bitkiye zarar veren bir bitki (*Cuscuta planiflora*). [TBS 109].

boğmaca: Genellikle çocuklarda öksürük nöbetleriyle kendisini gösteren bulaşıcı bir hastalık. [TS].

hıyarcık (Far.+T.): Eşek hıyarı bitkisi. [TBAS 134/ İBAS 168/ TTABİ 93/ TTBA 25].

hıyarcık: Kasık lenf bezlerinin iltihaplanması. [TS].

kabakulak: Kurtluca da denilen bir tür ot. [KBS I 446].

kabakulak: Tükürük bezlerinin, özellikle kulak altı bezlerinin iltihaplanmasıyla beliren bulaşıcı, salgın ve ateşli bir hastalık, kabaşış, yazma. [TS].

kabarcık: Yılan yastığı (*Arum dioscoridis*). [TBS 355/ TTABİ 93/ TTBA 25].

kabarcık: 1. İçi su, hava dolu ufak kabartı veya kürecik. 2. Vücutta oluşan sivilce gibi küçük şişkinlik. [TS].

kötürüm: Peygamber çiçeği (*Centaurea urvillei*). Dikenli, çok sert baticı bir bitki, yere yapışık haldeki bitkiye basıldığında bu dikenler ayağa batar ve çok acı verir. [TBAS 186/ İBAS 227/ TBS 476].

kötürüm: Yaşlılık veya sakatlık sebebiyle yürüyemeyen, ayağa kalkamayan (kimse), oturak. [TS].

morca (Erm.+T.): Güz çiğdemi (*Colchicum boissieri*). [TBAS 209/ İBAS 263/ TGİB 213/ TBS 534/ TTABİ 93/ TTBA 27].

morca: Genellikle sonbaharda çıkan ağrılı bir çıban. [DS].

pamukçuk-pamucak (Far.+T.): Çiçekleri pamuk çiçeğine benzeyen bir bitki (*Cistus creticus*). [TBS 562-563].

pamukçuk: Genellikle bebeklerde ağızda, sıklıkla yanak içinde veya dilde görülen bir çeşit mantar hastalığı, beyaz yara. [TS].

sıraca (<?): Silcan (*Smilax*). [TBAS 242/ İBAS 312/ TBS 634].

sıraca: Deride ve genellikle boyunda görülen, lenf düğümlerinin şişkinliğiyle beliren tüberküloz türü. [TS].

F. Herhangi bir mastar ile kurulan eş adlı bitki adları

asma: 1. Asmagillerden, dalları çardak üzerine yayılan üzüm vb. bitkiler. 2. Belirli bir tür üzüm veren bitki (*Vitis vinifera*). [KT 72/ TS 132/ İBAS 27/ RFLMT 31/ RB 67/ TKF 408/ TGİB 280/ TBS 68/ HKHT 208/ HKHTM 809/ EOS 116/ YİŞ 361/ KFT 473/ BDVN 617/ TETTL 211/ BKTS 16/ EATBT 1047/ TTABİ 97/ TBYBA 31/ TTBA 21].

asma: 1. Asmak işi. 2. AsılmıŖ, asılı. [TS].

bozdurma: Bir çeşit üzüm. [TTBA 22/ TTABİ 97].

bozdurma: Bozdurmak işi. [TS].

çekme: 1. Geven. 2. Karakavuk (*Chondrilla juncea*). [TBAS 68/ İBAS 79/ TBS 154/ DS 1115/ TTABİ 97/ TTBA 23].

çekme: 1. Çekmek işi. 2. Çekmece. [TS].

çıkma: Çavuş üzümü. [TTABİ 99/ TTBA 23].

çıkma: Çıkmak işi. [TS].

çıtlamak: Alıca benzeyen bir yemiŖ. [TTBA 23].

çıtlamak: “Çıt” sesi çıkarmak. [TS].

dövme: Ahlat, armut. [KBS I 305].

dövme: Dövmek işi. [TS].

dürme: Lahana. [KBS I 313/ TTABİ 99/ TTBA 24].

dürme: 1. Dürmek işi. 2. Gözleme. [TS].

haşlama: 1. Tütün fidesi, 2. Taze börülce. [TTABİ 99/ TTBA 25].

haşlama: Haşlamak işi. [TS].

kakma: Gelincik. [TBAS 149/ İBAS 189/ TTBA 26/ TTABİ 99].

kakma: 1. Kakmak işi. 2. Ağaç üzerinde veya diğer ahşap malzemede, mobilyada, belirlenmiş desen ve çizimlere göre oyulmuş yuvalara gümüş, sedef vb. süs maddeleri kakılıp oturtularak yapılan iş. [TS].

öğürtmek: İt soğanı (*Allium scorodoprasum*). [TBS 553].

öğürtmek: Öğürmesine yol açmak. [TS].

özlemek: Silcan. [TBAS 220/ DS 3372].

özlemek: Bir kimseyi, bir yeri veya bir şeyi görmeyi, ona kavuşmayı istemek, göreceği gelmek. [TS].

sarmak: Kara pazı. [İBAS 302/ BDVN 95].

sarmak: Çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak, çevrelemek. [TS].

sıyırma: 1. Taze fasulye. 2. Taze börülce. 3. Hayvanlara yedirilen bir çeşit dikenli bitki. [TTABİ 99/ TTBA 28].

sıyırma: Sıyırmak işi. [TS].

sürme: Mantargillerden bir bitki ve bunun ismi. [ABY 479].

sürme: Sürmek işi. [TS].

yağma: Kocayemiş. [TBAS 278/ İBAS 373].

yağma: Yağmak işi. [TS].

yalama-yalamık: Soymuk. [TBAS 279/ İBAS 374].

yalama: Yalamak işi. [TS].

yarma: 1. Kayısı kurusu. 2. Kırılmış buğday. [TTABİ 99].

yarma: Yarmak işi. [TS].

G. Sağlık terimleri ile ilgili eş adlı bitki adları

aşı: Mısır tanesi. [İBAS 28/ TTBA 9].

aşı: 1. Birtakım hastalıklara karşı bağışıklık sağlamak için vücuda verilen, o hastalığın mikrobuyla hazırlanmış eriyik. 2. Bir ağacın dalı veya gövdesi üzerine, aynı familyanın daha iyi bir türünden alınan dal, göz, tomurcuk vb. parçaları kaynaştırma işi. [TS].

aşılama: Büyük ve sulu armut. [TTBA 21/ TTABİ 97].

aşılama: 1. Aşılama işi, telkih. 2. Yeni aşılansız ağaç. 3. Soğuğa sıcak, sığağa soğuk su katma. 4. Bitkilerin aşılı yoluyla üretilmesi, ilkah. [TS].

bozuk: Armut. [TTBA 22].

bozuk: 1. Bozulmuş olan. 2. Görevini yapamaz duruma gelmiş (organ). [TS].

bozuntu: Ölmez çiçek (*Helichrysum stoechas*). [TBS 119].

bozuntu: 1. Bozulmuş bir şeyin kalan bölümleri, döküntü. 2. Kendinde bulunması gereken nitelikleri taşımayan kimse veya şey. [TS].

dağlama: "Bazı *Chrysanthemum* (Compositae) türlerine verilen genel ad. 20-70 cm yükseklikte, bir yıllık, sarı çiçekli ve otsu bitkilerdir. Çiçek açmadan önce toplanır, suda haşlanır ve salata olarak yenir. Aşağıdaki türler Batı Anadolu bölgesinde kullanılmaktadır. *Chrysanthemum coronarium* L. *C. segetum* L. - Bk. Horozibiği." [TBAS 82/ İBAS 88/ TTABİ 99/ TTBA 23].

dağlama: Dağlamak işi. [TS].

doku: Yabani havuç (*Peucedanum grande*). [İBAS 101].

doku: Bir vücudun veya bir organın yapı öğelerinden birini oluşturan hücreler bütünü, nesiç. [TS].

iğdiş: Armut. [TTABİ 97/ TTBA 25].

iğdiş (Far.): Erkeklik bezleri çıkarılarak veya burularak erkeklik görevi yapamayacak duruma getirilmiş (hayvan ve özellikle at). [TS].

maraz (Ar.): Çivit otu. [DLT 762].

maraz (Ar.): Hastalık. [TS].

melhem-melham (Ar.): Mahlep (*Cerasus mahaleb*). [TBAS 297/ TBS 520].

melhem (Ar.): Merhem, deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç. [TS/DS].

H. Organ adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları

bilek: Turfanda meyve. [İBAS 55].

bilek: Elle kolun, ayakla bacağı birleştiği bölüm. [TS].

dombul: Bir tür erik. [TTABİ 77].

dombul: Omuz. [DS].

sepetlik (Far.+T.): Dallarından sepet yapımında yararlanıldığı için bu adı alan bir bitki (*Acer campestre*). [TBS 628].

sepetlik: Kaburga kemiği, göğüs kafesi. [DS].

soğancık: 1. Yalın kat yaprakla sarılı, besin bakımından zengin küçük soğan (*Allium schoenoprasum*). 2. Kardelen. 3. Toprak altında soğanı

olan bitki (*Galanthus*). [TBAS 247/ TS 1783/ ŞBA 723/ İBAS 318/ KBS II 790/ TBS 647/ TTABİ 94/ TTBA 28].

soğancık: Beyinle omurilik arasında kalan son bölge. [TS].

topuk: Badem ve ceviz büyüklüğünde yumru kökleri olan bir çeşit ot. [DS 3965/ TTBA 29/ TTABİ 95].

topuk: Ayağın yuvarlakça olan alt bölümü. [TS].

İ. Gök terimleri ile kurulan eş adlı bitki adları

aydede: Ayçiçeği. [DS 4433/ TTBA 53/ TTBA 68/ TTBA 94/ TTABİ 62/ TTABİ 72].

aydede: Çocuk dilinde ay. [TS].

burç-buruç-burunç: "1. Ökse otu. 2. Diğer ağaçların üzerinde biten bir nebat ki tohumuna Macar üzümü denilip, ökse macununu yapmakta kullanılır. 3. Karabiber." [KT 156/ TBAS 54/ TS 327/ İBAS 62/ KBS I 185/ TGİB 279/ BTS 110/ NEBAS 43/ TBS 124/ TETTL 397/ BKTS 42/ LMEBA 405/ TBAS 55].

burç (Ar.): Zodyak üzerinde yer alan on iki takımyıldıza verilen ortak ad. [TS].

evren: Pelin otu, yavşan otu, afsentin. [İBAS 121/ ETFT 252].

evren: Gök varlıklarının bütünü, kâinat, cihan, âlem, kozmos. [TS].

J. Zaman ve mevsim kavramları ile kurulan eş adlı bitki adları

bahar (Far.): 1. Sığırgözü, bahar. 2. Zeytin çekirdeği ve ceviz büyüklüğündeki kavun, 3. Yeşillik, yenilebilen otlar, 4. Sigara tütünü. [TKF 410/ TBS 85/ BKTS 26/ KFT 491/ CFBİ 576].

bahar (Far.): İlbahar. [TS].

haziran (Ar.): Alıç (*Crataegus*). [TBS 319].

haziran (Ar.): Yılın altıncı ayı. [TS].

nevruz (Far.) Süsen. [BTS 467].

nevruz (Far.): Eski takvimlere göre yılın ve baharın ilk günü sayılan martın yirmi birine rastlayan gün. [TS].

K. Yiyecek adları ve gastronomi terimleri ile kurulan eş adlı bitki adları

bal: Hint hıyarı (*Cucumis* sps). [İBAS 38].

bal: Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları bal özünden yapıp kovanlarındaki petek gözlerine doldurdukları, rengi beyazdan esmere kadar değişen tatlı, koyu, sıvı madde. [TS].

cacık-cacık: 1. İlbaharda tarlalarda biten ve yenilebilen otlar. 2. Semiz otu, 3. Yabanî mantar. [TBS 127/ EÇSBA 139/ DS 839/ BKTS 45].

cacık: Yoğurt, ayran içine hıyar veya marul doğranarak yapılan, çoğu kez sarımsaklı, iştah açıcı yiyecek. [TS].

çiğ: Fesçitarağı bitkisi. [TBAS 71/ İBAS 82/ TTBA 9].

çiğ: Pişmemiş veya az pişmiş. [TS].

çöpleme: 1. Dügün çiçeğigillerden, kökleri iç sürdürücü olarak kullanılan, karaçöpleme, yeşil çöpleme ve sarı çöpleme gibi türleri olan bir bitki, marulcuk (Helleborus). 2. Yalan zeytin ağacı. [KT 224/ TS 451/ İBAS 85/ BTS 146/ NEBAS 51/ TBS 175/ LME 248/ DS 1289/ TETTL 535/ BDVN 608/ BKTS 59/ BDVN 186/ TTBA 23/ LMEBA 405/ TBAS 76/ BDVN 311/ TTABİ 99].

çöpleme: 1. Çöpe takılarak pişirilen bir çeşit kebab. 2. Temizleme, ayıklama. [TS].

zerde (Far.): Havuç. [KK 358].

zerde: Sütlaç. [DS].

L. Herhangi bir nesne özelliği taşıyan kavramlarla kurulan eş adlı bitki adları

benek: Menengiç, sakız, çitlenbik. [İBAS 47/ DS 627/ TTBA 22/ TTABİ 94].

benek: Herhangi bir şey üzerindeki ufak leke, nokta, puan. [TS].

büzgülü: Kalın kabuklu, uzun taneli, dayanıklı siyah üzüm. [TTABİ 95/ TTABİ 100/ TTBA 22].

büzgülü: Büzgüsü olan, büzülerek dikilmiş olan. [TS].

çatlak 1. Ardiç. 2. Kökünden patates gibi yumrular bulunan ve bir karış boyunda sarı çiçekler açan bir çeşit bitki. [DS 1091/ TTABİ 101/ TTBA 22].

çatlak: 1. Çatlamış olan. 2. Ara, aralık. [TS].

çıkıntı: Afyonun fena bir cinsi. [TTBA 23].

çıkıntı: Bir yüzeyde ileri doğru çıkan bölüm. [TS].

çorak: Uşnan. [İBAS 85/ BDVN 524].

çorak: Verimli olmayan (toprak). [TS].

dip: 1. Havuç. 2. Lahana. 3. Yer elması. 4. Şalgam. 5. Pancar ve kökü, şeker pancarı. [TTBA 9].

dip: 1. Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü. 2. Taban. [TS].

dolgu: Davulgu (*Arbutus unedo*). [TBS 222].

dolgu: Bir oyuğun, bir kovuğun içine doldurulan madde. [TS].

eğri: Sarı çiçek açan kısa boylu bir ağaç. [TTABİ 100/ TTBA 24].

eğri: Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı. [TS].

har (Far.): Defne ağacı. (*Laurus nobilis*). [TBAS 129/ TBS 313/ TGİB 135/ BTS 267/ NEBAS 73].

har (Ar.): Sıcak, kızgın, yakıcı. [TS].

hendek (Ar.) 1. Baldıran otu. 2. Isırgana benzer yabancı bir ot. [İBAS 164/ LME 316/ LMEBA 407].

hendek (Ar.): Geçmeye engel olacak biçimde uzunlamasına kazılmış derin çukur. [TS].

kıvılcım: Harput soğanı (*Allium kharputense*). [TBS 441].

kıvılcım: Yanmakta olan bir maddeden sıçrayan küçük ateş parçası, alev, çakım, çakın, çıngı, şerare. [TS].

kıyak: Sazlık yerlerde biten bir çeşit çayır otu. [DS 2854/ TTABİ 101/ TTBA 26].

kıyak: Benzerlerinden üstün olan, çok güzel, mükemmel. [TS].

sürmeli: Bir çeşit buğday. [TTABİ 95/ TTBA 28].

sürmeli: Sürme ile boyanmış olan. [TS].

süs: Peygamber süpürgesi (*Artemisia annua*). [TBS 662].

süs: Süslemeye, süslenmeye yarayan şey, bezek, süs püs. [TS].

uç: Bir dağ ağacı (*Lonicera tatarica*). [DLT 915/ KTS 431].

uç: Genellikle uzun bir nesnenin inceleyerek biten son ve sivri noktası. [TS].

yağlık: Yerelmasına benzer, kayalık ve sert topraklarda biten, yumru köklü bir çeşit bitki. [DS 4808/ TTABİ 96/ TTBA 29].

yağlık: Yağ için ayrılmış, yağ elde etmeye özgülü. [TS].

yazılı: Börülce. [TTABİ 95/ TTBA 29].

yazılı: Yazılmış olan, muharrer, sözlü karşıtı. [TS].

M. Renk adlarıyla kurulan eş adlı bitki adı

bozca: Bir çeşit ot. [DS 750].

bozca: Rengi boza çalan. [TS].

N. Dođauüstü varlıklara ad olan kavramlarla kurulan eş adlı bitki adları

cadı (Far.): Acı yavşan. [TBAS 57].

cadı (Far.): Geceleri dolaşarak insanlara kötülük ettiğine inanılan hortlak. [TS].

melek (Ar.): Burçak. [İBAS 255].

melek (Ar.): Tanrı ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık, ferişte. [TS].

O. Meslek adlarıyla kurulan eş adlı bitki adı

ebe: 1. Ham eriklerin arasından daha önce olgunlaşıp, yenebilen ekşi erik. 2. Bir çeşit mantar. [DS 1650/ TTBA 9].

ebe: Doğum işini yaptıran kadın. [TS].

P. Herhangi bir yer adıyla kurulan eş adlı bitki adları

kaplıca: 1. Taneleri ufak bir cins buğday (*Triticum monococcum*). 2. Kayışkıran (*Ononis spinosa*). [TS 1071/ İBAS 193/ TBS 370].

kaplıca: İlica. [TS].

konak 1. Darı, akdarı. 2. Çavdar. [ETG 282/ İBAS 224/ EUTSV 195/ DLT 727/ KTS 279/ KBS I 537].

konak: Büyük ve gösterişli ev. [TS].

koru: Demir dikenli meyvesinin pıtrak denen meyvesi. [İBAS 224/ DLT 730].

koru: Bakımlı küçük orman. [TS].

mağara: Tarlalarda kendiliğinden biten, kırmızılı beyazlı çiçek açan, kökleri çok yayılan yabani bitki. [DS 3103].

mağara (Ar.): Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu, in. [TS].

orman:Böğürtlen ağacı. [TTBA 27].

orman: Ağaçlarla örtülü geniş alan. [TS].

sarkaç (<?): Acı marul, yabani hindiba. [DLT 806/ KTS 351].

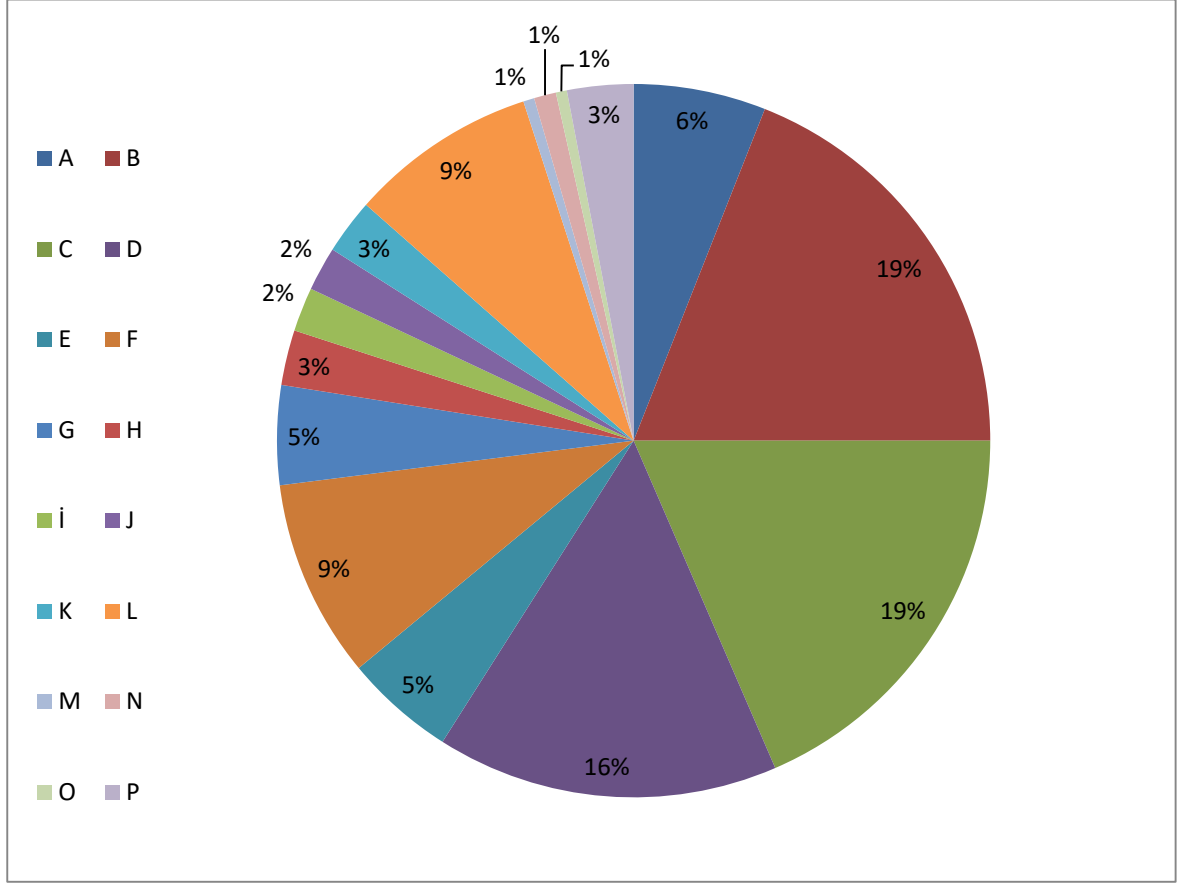
sarkaç: Dağ eteği. [DS].

Sonuç

Eş adlılık konusu, üzerinde oldukça fazla çalışma yapılan konulardan biridir. Bu konu, Türk dili içerisinde oldukça geniş bir kavram alanına sahip olan bitki adları alanında değerlendirildiğinde ortaya çıkan en önemli sonuç; dilde uzun yıllar varlığını sürdüren ve yaygın bir şekilde kullanılan kelimelerin birçoğunun bitkilere ad olarak verildiği sonucudur. Varlığı çok eskilere dayanan, yaygın bir şekilde kullanılan ve herhangi bir kavrama ad olmuş pek çok kelime, bitkilere de ad olmuştur. Bu bitki adlarını *çok anlamlılığın yol açtığı eş adlılık, ses değişmelerinin yol açtığı eş adlılık ve alıntuların yol açtığı eş adlılık* başlıkları açısından değerlendirmek gerekirse; birden fazla anlama sahip olan bir kelime aynı zamanda bir bitkiye de ad olmuşsa bunu çok anlamlılığın yol açtığı bir eş adlılık olarak düşünmek mümkün olabilir. Ünlü ve ünsüz farketmeksizin bazı seslerin değişimleri neticesinde ortaya çıkan ve bitkilere de ad olan bazı kelimeler ses değişmelerinin yol açtığı bir eş adlılığı gösterir. Başka dillerden alınan alıntı kelimelerin de kelimeyi dillerine alan, kabul eden toplumda bir bitkiye ad olmasının da eş adlılığa sebep olduğu ortadadır. Bu çalışmada ulaşılan her bir kelimeyi bu başlıklara göre tasnif etmek her bir kelimenin yolculuğunu en baştan araştırmak, geçirdiği her bir ses olayını/ ses değişimini bilmek manasına gelir ki bu da belki başka bir çalışmamıza konu olur. Ancak konuya ilişkin bir örnek vermek gerekirse, çok anlamlılığın yol açtığı eş adlılık başlığına **civelek**: 1. Bir çeşit elma. 2. Gelincik otu. [DS 988]. **civelek**: Canlı, neşeli ve sokulgan. [TS], örneğini verilebilir. Hem bir meyveye hem bir ota hem de insana özgü bir sığır ad olan bir kelime üç farklı anlamıyla birlikte çok anlamlı bir bitki adı olarak değerlendirilebilir. Ses değişmelerinin yol açtığı eşadlılık başlığına örnek olarak **böcü**: Yüksek yerlerde yetişen, karaağaca benzer bir ağaç. [TTABİ 93/ TTBA 22]. **böcü**: 1. Kurt. 2. Böcek. [TS], kelimesi örnek verilebilir. Hem bir ağaca hem de hayvanlara ad olan bu kelimenin “böcek” kelimesiyle bağlantılı olduğu ortadadır. Geçirilen ses değişimleri/olayları kelimeyi eş adlı olarak nitelendirmemize imkan tanımaktadır. Alıntularla kurulan eş adlılıkla ilgili olarak da **bahar** (Far.): 1. Sığırgözü, bahar. 2. Zeytin çekirdeği ve ceviz büyüklüğündeki kavun, 3. Yeşillik, yenilebilen otlar, 4. Sigara tütününü. [TKF 410/ TBS 85/ BKTS 26/ KFT 491/ CFBİ 576], **bahar** (Far.): İlkbahar. [TS], kelimesi örnek olarak gösterilebilir. Kökeni Farsça olan bu kelime, dilimizde ilkbahar ve sonbahar olmak üzere iki farklı

mevsimi ifade ederken kullandığımız bir kelime olarak fazlaca karşımıza çıkmaktadır. Alıntı ve verinti kelimeler diller arasında etkileşimi sürekli hale getiren unsurlardır. Bütün bu bilgiler neticesinde taradığımız 73 eserden elde ettiğimiz 200 bitki adını, eş adlı karşılıklarıyla birlikte incelediğimizde gerek dil açısından gerek de kültürel açıdan zengin bir malzemeyle karşılaştığımızı ifade edebiliriz. Yapılan taramalar sonucunda elde edilen 200 tane eş adlı bitki adının tasniflere göre sayıları şu şekilde olmuştur:

- A. Özel adlarla kurulan eş adlı bitki adları (12)
- B. İnsanın taşıdığı herhangi bir özelliğe bağlı olarak ad alan eş adlı bitki adları (38)
- C. Araç-gereç adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları (37)
- D. Hayvan adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları (31)
- E. Hastalık adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları (10)
- F. Herhangi bir fiil ile kurulan eş adlı bitki adları (18)
- G. Sağlık terimleri ile ilgili eş adlı bitki adları (9)
- H. Organ adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları (5)
- İ. Gök terimleri ile kurulan eş adlı bitki adları (4)
- J. Zaman ve mevsim kavramları ile kurulan eş adlı bitki adları (4)
- K. Yiyecek adları ve yemek terimleri ile kurulan eş adlı bitki adları (5)
- L. Herhangi bir nesne özelliği taşıyan kavramlarla kurulan eş adlı bitki adları (17)
- M. Renk adlarıyla kurulan eş adlı bitki adı (1)
- N. Doğaüstü varlıklara ad olan kavramlarla kurulan eş adlı bitki adları (2)
- O. Meslek adlarıyla kurulan eş adlı bitki adı (1)
- P. Herhangi bir yerin adıyla kurulan eş adlı bitki adları (6)

Tablo 1: Tasnif Sonucu Ulaşılan Yüzdellik Oranlar

Elde edilen materyaller doğrultusunda, kimi zaman bir yer adının bir bitkiye ad olduğunu, kimi zaman bir hayvan adının bir bitkiye ad olduğunu, kimi zaman da herhangi bir eşyanın adının bir bitkiye ad olduğunu ifade edebiliriz. Yaptığımız tasnif dikkate alındığında bu örneklerin daha da arttırılabileceği muhakkaktır. Bu çalışma özelinde “İnsanın taşıdığı herhangi bir özelliğe bağlı olarak ad alan eş adlı bitki adları (38)” ile “Araç-gereç adlarıyla kurulan eş adlı bitki adları (37)” başlıklarında diğerlerine oranla daha fazla materyalle karşılaştığımız ortadadır. Öncelikleri hakkında net olarak bir şey söyleyemesek de bu adlandırmalarda kültürel etkileşimin etkisinin büyük olduğundan da bahsedebiliriz. Hem adı hem anlamı içerisinde barındıran bu eş adlılık

konusunu, gerek dil açısından gerek de kültürel açıdan bir zenginlik kaynağı olarak niteleyebiliriz. Eski ve köklü bir dil olan Türk dilinin eŐ adlı bitki adları konusunda bu kadar zengin bir söz varlığına sahip olması hem ad hem de anlam konusunda incelenmesi gereken pek çok materyalin var olduğunu gözler önüne sermektedir. Ad bilimi kapsamında kendisine yer bulan diğer ad bilimi alanlarının da eŐ adlılık bağlamında ele alınarak, Türk dilinin söz varlığının o alanlardaki zenginliği de ortaya konulmalıdır.

KISALTMALAR**Ar.** : Arapça**Bk./ bkz.** : Bakınız.**Erm.** : Ermenice**Far.** : Farsça**Öİ** : Özel İsim**Rum.** : Rumca**T.** : Türkçe**TDK** : Türk Dil Kurumu**Yun.** : Yunanca

<? : Kökeni bilinmiyor.

ABY: Abdulvehhab bin Yusuf'un Müntahab-ı fi't-Tıbb'ı'.**ACBA**: Alâ'im-i Cerrâhin'de Geçen Bitki Adları.**AMATK**: 'Abdulvehhâb'ın Müntehab Adlı Tıp Kitabı.**BDVN**: Illustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language.**BKTS**: Burhân-ı Katı'da Yer Alan Türkçe Sözcükler ve Deyim Dizini.**BTS**: Biyoloji Terimleri Sözlüğü.**CCBA**: Codex Cumanicus'ta Bitki Adları.**CEBA**: Yetiştigi/Geldiği Coğrafya Veya Etnik Adlandırmayla Oluşturulan Bitki Adları.**CFBİ**: Câmî'ü'l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri.**DLT**: Kaşgarlı Mahmud- Divânu Lugâti't-Türk**DS**: Derleme Sözlüğü.**EATBT**: Eski Anadolu Türkçesinde Eczacılık Terimleri ve Bu Terimlerin Tıp, Botanik, Zooloji, Madencilik, Kimya Terimleriyle İlişkileri.**EÇSBA**: Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Yer Alan Bitki Adları.**EM**: Edviye-i Müfrede.**EOS**: Eski Oğuzca Sözlük-Bahşayış Lügatı.**EOTTD**: Eski Oğuz Türkçesinde Tıp Dilinin Oluşumu ve Özellikleri.**ETFT**: Et-Teshil Fi't-Tıbb.**ETG**: Eski Türkçenin Grameri.**EUTSV**: Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı.**HBH**: Hekim Bereket- Hulâsa.**HBTM**: Hekim Bereket- Tuhfe-i Mübârizi.

- HHKA:** Hekim Hayreddin'in Kitab-ı Akrabadin'i.
- HKHT:** Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb Cerrâh Mes'ûd.
- HKHTM:** Haza Kitab u Hukema-yı Tertib-i Mu'alece Adlı Eser Üzerine Bir Dil İncelemesi.
- İBAS:** İlaç ve Bitki Adları Sözlüğü.
- KB:** Kutadgu Bilig.
- KBBA:** Kutadgu Bilig'deki Bitki Adları.
- KBS I / KBS II:** Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I (A-N)/ II (O-Z).
- KEA:** Kitâb-ı Esbâbü'l- 'Alâmât.
- KFT:** Kitâbü'l-Felâhat Tercümesi.
- KK:** Kitâb-ı Kânûnçe.
- KM:** Kitâbü'l-Mühimmât.
- KT:** Kamus-ı Türki.
- KTS:** Karahanlı Türkçesi Sözlüğü.
- LME:** Lügat-ı Müşkilat-ı Ecza - Derviş Siyahi Larendevi.
- LMEBA:** Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ'da Türkçe Bitki Adları.
- MMŞM:** Muhammed bin Mahmûd-ı Şirvânî-Mürşid.
- MN:** Mücerreb-nâme.
- MNT:** Muyiddin Mehi'nin Müfid (Nazmü't-Teshil) Adlı Eseri ve Bu Eserin XV. Yüzyıl Türk Tıp Dilinin Oluşmasındaki Yeri.
- MOBA:** Kenzü's-Sıhhatü'l-Ebdâniyye Eser-i Mürşid-i Osmâniyye'de Bitki Adları.
- MŞ II:** Müntahab-ı Şifâ I-II.
- NEBAS:** Bitki Adları Sözlüğü.
- OYAA:** Ordu ve Yöresi Ağızlarında Armut Adları.
- RB:** Revnak-ı Bustan.
- RFLMT:** Ebulfeyz Mustafa Efendi-Risâle-i Feyziyye fî Lügâti'l-Müfredâti't-Tıbbiyye.
- RMTBA:** Risâle-i Mu'âlece'ye Göre XVI. Yüzyıl Türkçesinde Tıbbi Bitki Adları.
- ŞBA:** Kabalcı Şifalı Bitkiler Ansiklopedisi.
- ŞMK:** Şirvanlı Mahmud Kemâliyye.
- ŞMS:** Şirvani Mahmud- Sultâniyye.
- TAH:** Tercüme-i Aynü'l-Hayat'ta Şekil ve Zaman Ekleri.
- TASS:** Terceme-i Akrabadin- Sabuncuoğlu Şerefeddin.
- TBAS:** Türkçe Bitki Adları Sözlüğü.
- TBS:** Türkiye Bitkileri Sözlüğü.

- TBYBA:** Tunceli'nin Bazı Yöresel Bitki Adları.
TDES: Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü.
TE: Ahmedî, Tervihü'l-Ervâh.
TETTL / TETTL II: Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lûgatı.
TGİB: Türkiye'nin Geleneksel İlaç Bitkileri.
TKF: İbn Avvâm- Terceme-i Kitâbü'l- Filâha
TKS: Terceme-i Kâmilü's-Sinâ'a.
TMİB: Tercüme-i Müfredât-ı İbni Baytâr- Baytar-nâme
TN: Tıbb-ı Nebevî.
TS: Türkçe Sözlük.
TSD: Tarama Sözlüğü.
TTABİ: Türkiye Türkçesi Ağızlarında Bitki ve Hayvan İsimleri.
TTBA: Türkiye Türkçesinde Bitki Adları.
UUF: Felahat-name.
VHBA: Vezirköprü ve Havza Ağızlarında Yabani Bitki Adları.
YATBT: XIV. ve XV. Yüzyıl Anadolu Türkçesi Botanik Terimleri.
YİŞ: Yedigöller-1 İbn-i Şerif.

KAYNAKÇA

AHANOV, Kaken (1993). *Til Biliminiñ Negizderi*. Almatı: Sanat Baspası.

AKSAN, Doğan (2017). *Anlambilim*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

AKTAŞ, Esra G. (2010). ‘*Abdulvehhâb’ın Müntehab Adlı Tıp Kitabı (İnceleme-Metin-Dizinli Sözlük)*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

ALKAYIŞ, Fatih (2007). *Türkiye Türkçesinde Bitki Adları*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Kayseri.

ARAT, Reşit Rahmeti (2005). *Kutadgu Bilig*. İstanbul: Kabcacı Yayınevi.

ASLAN-EROL, Hülya (2006). “Eski Anadolu Türkçesinde Eksiltme Yoluyla Anlam Genişlemeleri”. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 52 (2004/2): 9-18.

ASLAN EROL, Hülya (2018). *Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine Anlam Değişmeleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

AYDIN, Mehmet (2008). “Ordu ve Yöresi Ağızlarında Armut Adları”. *Turkish Studies-Spring- Volume 3/3*: 129-138

AYDIN, Mükerrerem Bedizel (2011). *İbn Avvâm- Terceme-i Kitâbü'l- Filâha [Ziraat Kısmı]*, *Çevirimetin-İnceleme-Sözlük*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

AYTAÇ, Ayfer (2015). *Kitâbü'l-Felâhat Tercümesi*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Çanakkale.

BAYAT, Ali H. & OKUMUŞ, Necdet (2004). *Muhammed bin Mahmûd-ı Şirvânî-Mürşid [Göz Hastalıkları]*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

BAYTOP, Turhan (2007). *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.

BEDEVIAN, K. Armenag (1936). *Illustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language*. Kahire: Argus and Papazian Presses.

BLOOMFIELD, Leonard (1979). *Language*. London: Printed in Great Britain by Compton Printing Ltd. London and Aylesbury.

CANPOLAT, Mustafa & ÖNLER, Zafer (2016). *Edviye-i Müfredde*. Ankara: TDK Yayınları.

CORA, Elif (2007). *Burhân-ı Katı'da Yer Alan Türkçe Sözcükler ve Deyim Dizini*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.

ÇAĞIRAN, Önder (1992). *Tıbb-ı Nebevi*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Malatya.

ÇELİK, Anıl (2014). *Terceme-i Kâmilü's-Sinâ'a (Giriş-İnceleme-Metin-Dizini)*. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

DOĞAN, Ahmet & TUZLACI, Ertan (2015). "Tunceli'nin Bazı Yöresel Bitki Adları". *Avrasya Terim Dergisi*, 3 (2): 23-33.

DOĞAN, İsmail & USTA, Zerrin (2014). *Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı*. Ankara: Altınpost Yayınları.

DOĞAN, Nuh (2011). "Vezirköprü ve Havza Ağızlarında Yabancı Bitki Adları". *Diyalektolog Yaz/ (2)*: 7-13.

DOĞAN, Şaban (2009). *Terceme-i Akrabadin-Sabuncuoğlu Şerefeddin*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Sakarya.

DOĞAN, Şaban (2010). "Eski Oğuz Türkçesinde Tıp Dilinin Oluşumu ve Özellikleri". *Turkish Studies Volume 5(1)*: 313-373

DOĞAN, Şaban (2011). *Ebulfeyz Mustafa Efendi-Risâle-i Feyziyye fî Lügâti'l-Müfredâti't-Tıbbiyye*. İstanbul: Değişim Yayınları.

EBCİOĞLU, Nejat (2009). *Bitki Adları Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

EFE, Kürşat (2012). *Türkiye Türkçesi Ağızlarında Bitki ve Hayvan İsimleri*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

ERCİLASUN, A. Bican & AKKOYUNLU, Ziyat (2015). *Kaşgarlı Mahmud-Divânu Lugâti't-Türk*. Ankara: TDK Yayınları.

ERDAĞI, Binnur (2013). *Hekim Bereket-Tuhfe-i Mübârizi, Metin-Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

ERDAĞI, Binnur (2016). *Hekim Bereket- Hulâsa, Metin-Sözlük*. Ankara: Ürün Yayınları.

EREN, Hasan (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü-2. Baskı*. Ankara: Bizim Büro Basım Evi.

GABAIN, A. Von (2007). *Eski Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yayınları.

GÜLENSOY, Tuncer (2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I (A-N)/ II (O-Z)*. Ankara: TDK Yayınları.

GÜMÜŞATAM, Gürkan (2009). *Haza Kitab u Hukema-yı Tertib-i Mu'alece Adlı Eser Üzerine Bir Dil İncelemesi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

GÜMÜŞATAM, Gürkan (2010). “Eski Anadolu Türkçesinde Eczacılık Terimleri ve Bu Terimlerin Tıp, Botanik, Zooloji, Madencilik, Kimya Terimleriyle İlişkileri”. *Turkish Studies Volume 5(2)*: 1033-1087.

GÜMÜŞATAM, Gürkan (2015). “Risâle-i Mu'âlece'ye Göre XVI. Yüzyıl Türkçesinde Tıbbi Bitki Adları”. *JASSS Autumn III, Number: 39*: 23-40 .

GÜRLEK, Mehmet (2011). “Alâ'im-i Cerrâhin'de Geçen Bitki Adları”. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(7)*: 123 - 145

GÜVEN, Meriç (2005). *'Abdulvehhab bin Yusuf'un Müntahab-ı fi't-Tıbb'ı*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Denizli.

KARA, Nimet & AĞYAR, Nesibe (2017). *Kitâb-ı Kânûnçe, İnceleme-Metin-Dizin*. Ankara: Pegem Akademi.

KARAAĞAÇ, Günay (1996). “Eş Yazınlık, Eş Seslilik ve Çok Anlamlılık”. *Ege Ü. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi VIII*: 31-55.

KARAAĞAÇ, Günay (2002). *Dil, Tarih ve İnsan*. Ankara: Akçağ Yayınları.

KARAAĞAÇ, Günay (2013). *Anlam (Anlam Bilimi ve İletişim)*. İstanbul: Kesit Yayınları.

KARACAOĞLAN, Çiğdem (2018). *Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Yer Alan Bitki Adları*. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı

Türkiyat Araştırmaları Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

KARADENİZ, Yasin (2017). “Codex Cumanicus’ta Bitki Adları”. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1): 611-638.

KAROL, Sevinç & SULUDERE, Zekiye & AYVALI, Cevat (2010). *Biyoloji Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.

KAYA, Emel (2008). *Muyiddin Mehi’nin Müfid (Nazmü’t-Teshil) Adlı Eseri ve Bu Eserin XV. Yüzyıl Türk Tıp Dilinin Oluşmasındaki Yeri*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

KURBAN, Ferhat (1990). *Şirvani Mahmud-Sultâniye*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KÜÇÜKER, Paki (1994). *Yadigar-ı İbn-i Şerif*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Elazığ.

KÜÇÜKER, Paki (2010). “Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ’da Türkçe Bitki Adları”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 3(11): 401-415.

KÜÇÜKER, Paki (2010). *Mücerreb-nâme*. Ankara: Kültür Ajans Yayınları.

KÜÇÜKER, Paki & YILDIZ, Yasemin (2022). *Tercüme-i Müfredât-ı İbni Baytâr- Baytâr-nâme (Giriş-Metin-Dizin-Sözlük)*. Ankara: TDK Yayınları.

METE, Oktay (2009). *Kabalıcı Şifalı Bitkiler Ansiklopedisi*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

MURAD, Sibel (2009). *Lügat-ı Müşkilat-ı Ecza-Derviş Siyahi Larendevi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

MURAD, Sibel (2015). *Tercüme-i Aynü’l-Hayat’ta Şekil ve Zaman Ekleri*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Sakarya.

ÖNLER, Zafer (1990). “XIV. ve XV. Yüzyıl Anadolu Türkçesi Botanik Terimleri”. *Journal of Turkish Studies*, Volume: 14: 357-392.

ÖNLER, Zafer (1999). *Müntahab-ı Şifâ I-II*. İstanbul: Simurg Yayınları.

- ÖNLER, Zafer (2000). *Revnağ-ı Bustan*. Ankara: TDK Yayınları.
- ÖZÇELİK, Sadettin (2001). *Kitâbü'l-Mühimmât*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- ÖZER, Osman (1995). *Ahmedî, Tervihü'l-Ervâh (Giriş-Metin-Dizin)*. Fırat Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- ÖZTÜRK, Faruk (2005). “Kutadgu Bilig’deki Bitki Adları”. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, VI(1): 201-208.
- PAÇACIOĞLU, Burhan (2014). *İlaç ve Bitki Adları Sözlüğü*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- SAMİ, Şemseddin (2015). *Kamus-ı Türki*. Ankara: TDK Yayınları.
- SWEETSER, Eve E. (1990). *From Etymology to Pragmatics, Metaphorical and Cultural Aspects of Semantic Structure*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ŞAHİN, Hatice (2007). “Câmi‘ü'l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri”. *Turkish Studies Volume 2(2)*: 570-602.
- TELLİ, Burak (2015). “Kenzü’s-Sıhhatü’l-Ebdâniyye Eser-i Mürşid-i Osmâniyye’de Bitki Adları”. *Kesit Akademi Dergisi*, 1(1): 96-116.
- TIETZE, Andreas (2002). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lûgati*. İstanbul: Simurg Kitapçılık-Yayıncılık.
- TOKAT, Seval (2010). *Kitâb-ı Esbâbü'l-'Alâmât*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- TURAN, Fikret (2001). *Eski Oğuzca Sözlük-Bahşayış Lûgati*. İstanbul: Bilimsel Akademik Yayınlar.
- TUZLACI, Ertan (2011). *Türkiye Bitkileri Sözlüğü*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- TUZLACI, Ertan (2016). *Türkiye'nin Geleneksel İlaç Bitkileri*. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.
- Türk Dil Kurumu (1993). *Derleme Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (1995). *Tarama Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

UÇAR, İlhan (2009). *Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb Cerrâh Mes'ûd (Giriş-İnceleme- Metin-Dizinler)*. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.

UÇAR, İlhan (2013). “Yetiştigi/Geldiği Coğrafya Veya Etnik Adlandırmayla Oluşturulan Bitki Adları”. *ZfWT Vol. 5(1)*: 115-135.

UZUNKAYA, Uğur (2013). *Felahat-name*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

ÜŞENMEZ, Emek (2006). *Karahanlı Türkçesi Sözlüğü*. Dumlupınar Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü-Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı- Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

VARDAR, Berke (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: ABC Kitabevi.

YAVUZ, Yasemin (2008). *Hekim Hayreddin'in Kitab-ı Akrabadin'i*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

YELTEN, Muhammed (1993). *Şirvanlı Mahmud Kemâliyye, Giriş- İnceleme- Cümle Bilgisi- Metin- Sözlük*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

YILDIRIM, Onur (2010). *Et-Teshil Fi't-Tıbb*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

YILDIZ, Yasemin (2020). *Türkçe Bitki Adlarının Anlam Bilimi Açısından İncelenmesi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Sakarya.